

Elon osavuosisiraportti 1.1.–30.9.2019

Suluissa olevat vertailuluvut ovat 30.9.2018 lukuja.

- **Elon sijoitustoiminnan tuotto oli 9,4 prosenttia. Sijoitusten markkina-arvo oli 25 miljardia euroa.**
- **Vakavaraisuusaste oli 123,7 prosenttia ja vakavaraisuuspääoma oli 1,5-kertainen vakavaraisuusrajaan nähden.**
- **Kokonaistulos oli 879 miljoonaa euroa.**

	1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2018	1.1.–31.12.2018
Vakuutusmaksutulo, milj. e	3 010,0	2 759,6	3 639,8
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. e	2 101,9	510,6	-331,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	9,4 %	2,2 %	-1,4 %

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Vastuuvelka, milj.e	21 337,0	20 774,7	20 431,7
Vakavaraisuuspääoma, milj. e ¹⁾	4 813,3	4 557,3	3 935,1
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,5	1,8	1,6
Eläkevarat, milj e ²⁾	25 106,9	23 893,0	23 017,9
% vastuuvelasta ²⁾	123,7 %	123,6 %	120,6 %
TyEL-palkkasumma, milj e ³⁾	14 429,6	13 401,0	13 312,7
YEL-työtulosumma, milj e ³⁾	1 723,1	1 842,3	1 783,7

¹⁾ Laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja)

²⁾ STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukainen vastuuvelka + vakavaraisuuspääoma.

³⁾ Arvio vakuutettujen koko vuoden palkka- ja työtulosummasta

Taloussympäristö ja sijoitusmarkkinoiden kehitys

Huolet maailmantalouden kasvusta jatkuivat vuoden kolmannella neljänneksellä, kun kauppa- ja geopoliittinen epävarmuus ei ole vielä kukaan helpottanut. Kauppapoliittinen epävarmuus vaikuttaa erityisesti teollisuussektoriin. Palvelusektori ja kuluttajien käyttäytyminen on pysynyt melko vakaana. Kuluttajien kannalta olennaista on työllisyyden kehitys, joka on pysynyt teollisuuteen vaikuttavista epävarmuuksista ja investointien heikkoudesta huolimatta maltillisena maailmanlaajuisesti.

Globaali talouskasvun ennuste kuluvalle vuodelle on hieman laskenut 3,2 prosenttiin viime vuoden 3,6 prosentista. Päätalousalueista Yhdysvaltojen talouskasvu on säilyttänyt tasonsa ja kasvuodotus kuluvalle vuodelle on 2,3 prosenttia. Verrattuna odotuksiin vuoden alussa Yhdysvaltojen talouskasvuodotus on laskenut vain 0,3 prosenttiyksikköä. Teollisuustuotannon kasvu on Yhdysvalloissakin pysähtynyt kokonaan, mutta vähittäiskauppa kasvaa edelleen normaaliin noin 4 prosentin tahtiin.

Euroalueen kasvun odotetaan hiipuvan tänä vuonna vain reiluun prosenttiin, kun se viime vuonna oli 1,9 prosenttia. Huomioitavaa on erityisesti Saksan talouden merkittävä heikentyminen. Saksan talouskasvu on hädän tuskin positiivinen kuluvana vuonna, kun se viime vuonna oli 1,5 prosenttia. Kehittyvien talouksien talouskasvu on niin ikään heikentynyt.

Suomen talouden konsensuskasvuennuste on kesän mittaan laskenut 1,4 prosenttiin, kun se viime vuonna oli 1,7 prosenttia. Suomen vienti- ja teollisuustuotanto ovat vielä toistaiseksi kasvaneet, mutta Suomen viennin kohdemaiden talouksien heikentymisellä voi olla kasvua heikentävä vaikutus lähikuukausina. Myös asuntorakentaminen Suomessa on hiljenemässä. Työllisyyden kohentuminen ja palkankorotukset ovat tukeneet ostovoimaa, mutta kotitalouksien luottamus on alkanut horjua maailmantalouden epävarmuuden kasvun myötä. Useat suomalaiset yritykset ovat ilmoittaneet syyskuussa yt-neuvotteluista ja työllisyyden kasvu näyttää pysähtyneen.

Globaalit inflaatio-odotukset ovat laskeneet huolestuttavan mataliksi hiipuvan talouskasvun myötä. Yhdysvalloissa 5 vuoden kuluttajahintojen nousuodotus on markkinoilla enää reilu 1,5 prosenttia, euroalueella 0,7 prosenttia ja Japanissa niukasti positiivisella puolella.

Sitkeät kaupp- ja geopoliittiset epävarmuudet ja niiden myötä heikentynyt talouskasvu ovat pakottaneet keskuspankit uudelleen elvyttäviin rahapoliittisiin toimenpiteisiin. Kiinassa elvytys on varsin laajamittaista, joskaan ei vielä huippuvuosien 2015 ja 2016 tasolla. Globaaleissa talouspolitiikkaan liittyvissä puheenvuoroissa viitataan yhä useammin elvyttävään finanssipolitiikkaan seuraavana keinona talouskasvun turvaamisessa. Aktiiviset toimenpiteet ovat tältä osin vielä kaukana ja on mahdollista, että vielä odotetaan merkkejä nykyistä selvästi huonommasta suhdannetilanteesta.

Työeläkejärjestelmä

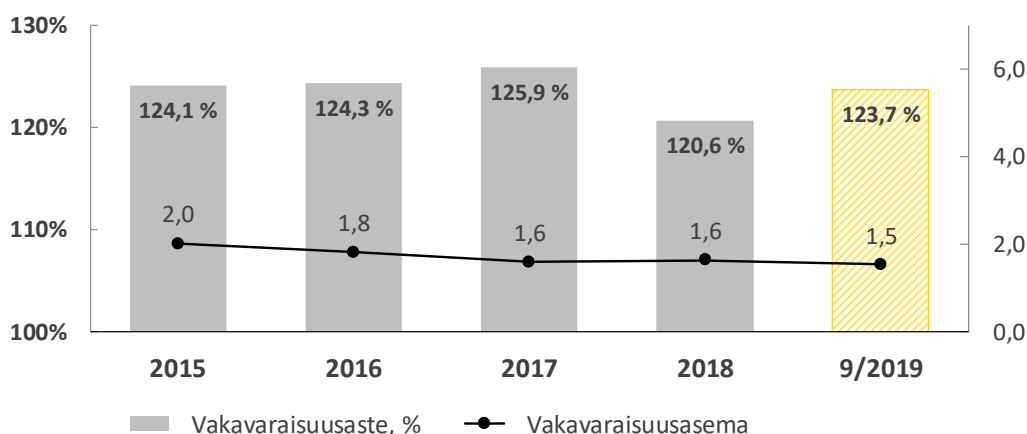
Työmarkkinoiden keskusjärjestöt sopivat kesäkuussa 2019 yhteisistä ehdotuksista muutoksiksi työeläkejärjestelmään. Järjestöt ehdottivat muun muassa muutoksia työeläkejärjestelmän perhe-eläkkeisiin siten, että lapseneläkkeen maksamisaikaa pidennetään 20 ikävuoteen ja leskeneläke muutetaan määräaikaiseksi. Jatkossa myös avolesket olisivat edellytysten täytyessä oikeutettuja leskeneläkkeeseen.

Työeläkejärjestelmän rahoitukselliseen kestävyysvaikutuksiin vaikuttavat lukuiset tekijät kuten työllisyys, syntyvyys sekä sijoitustuotot. Viime vuosina toteutunut alhainen syntyvyys on ollut yllättävää. Jatkuessaan syntyvyyden alhainen taso vaikuttaa pitkällä aikavälillä työeläkejärjestelmän kestävyysvaikutuksiin. Työmarkkinajärjestöt ovatkin käynnistäneet useita selvityksiä eri aiheista kuten sijoitustuottojen kohentamismahdollisuuksista ja työkyvyttömyyseläkkeiden kehityksestä.

Maan hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriössä on aloitettu selvitystyöt julkisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistämiseksi.

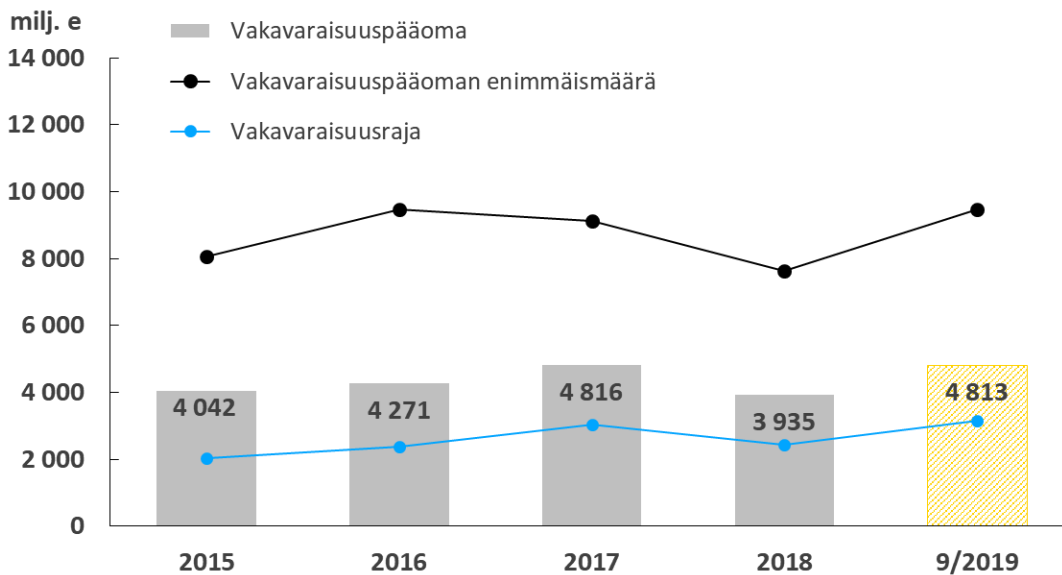
Tulos ja vakavaraisuus

Vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi vuoden alusta 878 miljoonaa euroa ja se oli syyskuun lopussa 4 813 (4 557) miljoonaa euroa. Eläkevarat suhteessa vastuovelkaan eli vakavaraisuusaste oli 123,7 (123,6) prosenttia. Vakavaraisuuspääoma oli 1,5-kertainen (1,8-kertainen) vakavaraisuusrajaan nähden.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo oli 2 102 (511) miljoonaa euroa. Vastaavalta ajalta laskettu vastuovelalle hyvitetty tuotto oli 1 241 (792) miljoonaa euroa, josta osaketuottosidonnaisen vastuuelan osuus oli 651 (180) miljoonaa euroa. Näin ollen sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo oli 860 (-281) miljoonaa euroa.

Hoitokustannustulos oli 28 (27) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli -15 (-5) miljoonaa euroa ja muu tulos 6 (3) miljoonaa euroa. Elon yhteenlaskettu käyvien arvojen mukainen kokonaistulos oli 879 (-256) miljoonaa euroa. Kokonaisliikekulut olivat katsauskaudella 99 (96) miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Vakavaraisuusraja, milj. e	3 159,0	2 495,1	2 431,3
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä, milj. e	9 476,9	7 734,3	7 633,1
Vakavaraisuuspääoma, milj. e	4 813,3	4 557,3	3 935,1
Vakavaraisuusaste, % ¹⁾	123,7	123,6	120,6
Vakavaraisuusasema ²⁾	1,5	1,8	1,6

¹⁾ Eläkevarat suhteessa STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukaiseen vastuuvelkaan.

Esitetään kaikki vuodet uudessa esitysmuodossa.

²⁾ Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakavaraisuusrajaan

Vakuutustoiminta ja asiakkuudet

Syyskuun lopussa Elon hoidossa oli 46 914 kpl työntekijöiden TyEL-vakuutusta ja 83 356 kpl yrittäjien YEL-vakuutusta. Elossa vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien kokonaismäärä oli katsauskaudella kaikkiaan yli puoli miljoonaa henkilöä.

Elon maksutulon kasvu on jatkunut suotuisana vuonna 2019. Syyskuun lopussa kasvu on 9,1 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kuluvan vuoden kolmen siirtokierroksen jälkeen uusien YEL-asiakkuuksien määrä on edelleen kasvussa, 236 uutta YEL-asiakasta. Uusien TyEL-asiakkuuksien määrä on hieman vähentynyt, 112 asiakasta. Elo on markkinajohtaja YEL-vakuutuksissa ja työnantajayrityksistä joka kolmas vakuuttaa työntekijänsä Elossa.

Olemme panostaneet voimakkaasti sekä henkilökohtaiseen palveluun että digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämiseen asiakaskokemuksen kehittämisessä. Tämä näkyy asiakkaalle entistäkin parempana palveluna.

Elon vakuutuspalveluiden puhelinpalvelu on ollut erinomaisella tasolla läpi koko vuoden. Vastausaste on ollut noin 98 prosenttia ja asiakastytyväisyyttä mittaava NPS (Net Promoter Score) on säilynyt erittäin korkealla tasolla ollen noin 86. Olemme olleet nyt myös entistäkin aktiivisemmin yhteydessä asiakkaisiimme muun muassa Tulorekisteriin liittyvissä asioissa. Asiakkaaksemme on entistäkin helpompi tulla, kun syyskuussa sähköisille TyEL- ja YEL-vakuutushakemuksille lisättiin chat-palvelu. Chatin avulla asiantuntijamme auttavat asiakasta TyEL- ja YEL-vakuuttamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Elon sähköisten palveluiden kehittäminen jatkuu. TyEL- ja YEL-vakuutusasioiden hoitoon tarkoitettuun verkkopalveluun on lisätty uusi Työyhteisömittari, TyEL-maksun kehityksen seuranta sekä tieto keskimääräisestä vanhuuseläkkelesiirtymisestä yrityksestä. Uudet työkalut tukevat asiakkaitamme toimintansa suunnittelussa ja

kehittämisessä. Sähköisen laskutuksen valinneiden asiakkaiden määrä on jatkanut vakaata kasvua. TyEL-asiakkaistamme 43 prosenttia on valinnut sähköisen laskutuksen ja YEL-asiakkaistamme 31 prosenttia.

Eläkepalvelut

Elon eläkkeensaajia oli syyskuun lopussa noin 239 900 (236 700). Eläkkeitä maksettiin alkuvuonna yhteensä 2 552 (2 438) miljoonaa euroa. Elo antoi eläkepäättöksiä alkuvuonna hakemuksesta yhteensä noin 19 600 (18 900) kappaletta, mikä on enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana.

Uusien työkyvyttömyyseläkepäättösten määrät ovat jatkaneet kasvuaan sekä Elossa että koko työeläkealalla. Verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan kasvua on ollut noin 7,5 prosenttia. Ammatillisen kuntoutuksen oikeuspäättöksiä on annettu verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan noin 5 prosenttia enemmän. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrät ovat kasvaneet ja päätöksiä on annettu syyskuun loppuun mennessä 1 674 (1 438). Vanhuus- ja perhe-eläkkeissä määrät ovat melko samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna.

Asiakaspalvelu on hyvällä tasolla. Asiakastyytyväisyyttä mittaava NPS (Net Promoter Score) oli 70,5 sekä keskimääräinen jonotusaika puhelinpalveluun noin 11 sekuntia ja vastausprosentti 99,5. Kolmannella kvartaalilla otimme käyttöömme uusia sähköisiä palveluja kuten helpotimme eläkkeen hakemista ulkomailta. Eläke- ja kuntoutusasioiden verkkopalvelun NPS oli 57.

Suorituskykyä on kasvatettu automaatiota ja prosesseja kehittämällä, mikä näkyy esimerkiksi nopeimpina eläkehakemusten käsittelyaikoina. Kolmannen kvartaalin loppuun mennessä annoimme eläkepäättökset keskimäärin noin 29 prosenttia muiden työeläkeyhtiöiden keskiarvoa nopeammin.

Sijoitustoiminta

Vuoden kolmas kvartaali jatkui alkuvuoden tapaan kaikkien pääomaisuuslajien tuotoissa positiivisena, kun osakeindeksit kohosivat muutamalla prosenttiyksiköllä ja pitkät korot laskivat selvästi. Keskuspankkien toimet ovat auttaneet sijoitusmarkkinoita kuluvana vuonna merkittävästi.

Elon vuosi 2019 on ollut hyvä. Kaikkien omaisuuslajien tuotot ovat olleet koko katsauskauden positiivisia. Parhaiten Elon sijoituksista katsauskaudella tuottivat noteeratut osakkeet ja noteeraamattomat osakkeet. Elon sijoitukset tuottivat tammi–syyskuussa 9,4 (2,2) prosenttia ja sijoitusvarallisuus oli käyvin arvoin mitattuna syyskuun lopussa 24 565 (23 651) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 2 102 (511) miljoonaa euroa.

Elon sijoitusten viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto syyskuun lopussa oli 5,4 prosenttia ja kymmenen vuoden 5,9 prosenttia. Vastaavat reaalityötöt olivat 4,8 ja 4,5 prosenttia. Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin oli 860 (–281) miljoonaa euroa.

Katsauskaudella sijoitustoimintaan keskeisimmin vaikuttivat allokaation pitäminen riittävän tuottohakuisena sekä oikeanlainen hajautus. Valuuttaposition hallitseminen on ollut avainasemassa katsauskaudella.

Korkosijoitusten tuotto tammi–syyskuussa oli 6,2 (–0,7) prosenttia. Korkosijoitusten osuus Elon sijoitusvarallisuudesta oli 43,4 (46,2) prosenttia. Korkosijoituksiin kuuluvien julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainojen tuotto oli 7,1 (–1,9) prosenttia, muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainojen tuotto oli 9,1 (–0,1) prosenttia, muiden rahoitusmarkkinavälineiden ja talletuksien tuotto oli –1,5 (–0,4) prosenttia ja lainasaamisten tuotto oli 2,0 (2,1) prosenttia.

Länsimaiden valtiolainojen korot kokonaisuutena jatkoivat laskuaan vuoden kolmannella neljänneksellä. Suurin osa korkojen laskusta tapahtui elokuussa. Elon valtiolainasijoitukset euroalueen ulkopuolella ovat tuottaneet hyvin koko vuoden.

Kehittyvien markkinoiden korkosijoituksissa paikallisvaluutoissa noteeratut lainat tuottivat erinomaisesti, mutta dollarimääräisten lainojen tuotot polkivat paikallaan vuoden kolmannella vuosineljänneksellä.

Yritysten joukkovelkakirjat ovat tuottaneet hyvin koko vuoden mukaan lukien kolmas vuosineljännes sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Korkotaso ja lainamarginaalit laskivat maltillisesti. Konkurssimäärät ovat pysyneet alhaisina. Elon korkosijoituksissa sijoitusten hajauttaminen eri markkinoille ja korkoriskin hallinta onnistuivat erinomaisesti katsauskaudella.

Osakesijoitusten tuotto tammi–syyskuussa oli 14,6 (4,1) prosenttia. Osakesijoitusten osuus Elon sijoitusvarallisuudesta oli 47,5 (41,1) prosenttia. Noteerattujen osakkeiden tuotto oli 17,3 (2,4) prosenttia ja noteeraamattomien 8,2 (3,4) prosenttia. Osakesijoituksiin luettavien pääomasijoitusten tuotto oli 7,3 (11,8) prosenttia.

Globaalit osakemarkkinat ovat koko vuoden kokonaisuutena tuottaneet hyvin, mutta kolmannella vuosineljänneksellä nousua on ollut vain hieman. Osakemarkkinoiden volatilitiiteetti on syksyn aikana kasvanut. Osakemarkkinoiden tuotto on päämarkkinoilla ollut suhteellisen tasaista, mutta markkinoiden sisällä on ollut suuria liikkeitä, jotka heijastelevat epävarmuuden kasvua. Maailmantalouden epävarmuudesta johtuen päämarkkinoilla on laskettu myös erityisesti kuluvan vuoden tulosestimoita. Elon osakesijoitusten hajautus on toiminut hyvin.

Kiinteistösijoitusten tuotto tammi–syyskuussa oli 4,4 (4,7) prosenttia. Kiinteistösijoitusten osuus Elon sijoitusvarallisuudesta oli 12,7 (12,7) prosenttia. Suorien kiinteistösijoitusten tuotto oli 4,4 (4,8) prosenttia ja kiinteistösijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotto oli 4,3 (4,3) prosenttia.

Kiinteistösijoituksissa sekä toimitilojen ja asuntojen käyttöasteet ovat säilyneet hyvällä tasolla. Vuokratuotto pysyi katsauskaudella vakaana, ja kiinteistöjen realisoinnit nostivat kokonaistuottoa.

Alkuvuonna sovittu kauppa kauppakeskus Jumbon ja Varman omistaman viihdekeskus Flamingon yhdistymisestä sai kilpailuviranomaisen hyväksynnän syyskuussa. Näin ollen Jumbon ja Viihdekeskus Flamingon yhdistyminen etenee suunnitellusti loppuvuoden aikana. Katsauskaudella Elo myi yhdessä kanssasijoittajien kanssa omistuksensa Probus Holding Oy:stä.

Strategian mukaisesti kolmannella vuosineljänneksellä toteutettiin myös muita pienempiä realisoiteja ja investointeja.

Syyskuun lopussa Elon muut sijoitukset koostuivat pääosin hedge-rahastosijoituksista, joiden tuotto oli 4,1 (3,4). Kolmannella vuosineljänneksellä lisääntynyt markkinoiden heilunta heijastui rahastojen tuottoihin.

Vuoden kolmannen neljänneksen aikana Yhdysvaltain dollari vahvistui euroa vastaan tasaisesti. Elon valuutta-asemaan tehtiin vain vähäisiä muutoksia kolmannen neljänneksen aikana ja avoimen valuuttaposition määrä kasvoi hieman.

Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset -osuudessa huomioitu johdannaisten vaikutus

	Perusjakauma		Riskijakauma		Tuotto		Volatiliteetti	
	milj. e	%	milj. e	%	%	%	%	
Korkosijoitukset	8 245,6	33,6	10 669,5	43,4	6,2			
Lainasaamiset	481,1	2,0	481,1	2,0	2,0			
Joukkovelkakirjalainat	6 509,9	26,5	6 574,9	26,8	8,0		3,2	
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 368,9	13,7	3 438,5	14,0	7,1			
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	3 141,1	12,8	3 136,5	12,8	9,1			
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset sis. sij. kohdistuvuus saamiset ja velat	1 254,6	5,1	3 613,5	14,7	-1,5			
Osakesijoitukset	11 488,7	46,8	11 667,8	47,5	14,6			
Noteeratut osakkeet	8 569,3	34,9	8 748,5	35,6	17,3		11,6	
Pääomasijoitukset	2 506,0	10,2	2 506,0	10,2	7,3			
Noteeraamattomat osakkeet	413,4	1,7	413,4	1,7	8,2			
Kiinteistösijoitukset	3 119,3	12,7	3 119,3	12,7	4,4			
Suorat kiinteistösijoitukset	2 336,1	9,5	2 336,1	9,5	4,4			
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	783,2	3,2	783,2	3,2	4,3			
Muut sijoitukset	1 711,1	7,0	1 710,9	7,0	4,1			
Hedge-rahastosijoitukset	1 789,8	7,3	1 789,8	7,3	4,1		3,6	
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,2	0,0	-			
Muut sijoitukset	-78,7	-0,3	-79,1	-0,3	-			
Sijoitukset yhteensä	24 564,6	100,0	27 167,5	110,6	9,4		4,2	
Johdannaisten vaikutus			-2 602,9	-10,6				
Yhteensä	24 564,6	100,0	24 564,6	100,0				

Valuuttajohdannaisten tuotto on arvioitu omaisuuslajeille raportointikauden aikana keskimääräisen valuuttamääräisen omaisuuden suhteessa.

Kokonaistuotto prosentti sisältää sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut. Joukkolainojen modifioitu duraatio on 5,1 vuotta. Avoin valuuttapositio on 28,7 % markkina-arvosta.

Henkilöstö

Elon henkilöstötyötä ohjaa henkilöstöstrategia. Henkilöstövision mukaan Elo haluaa olla arvostettu ja kehittyvä työyhteisö, jossa jokainen voi kokea onnistumista. Vision toteuttamisessa on neljä painopistealuetta: uudistuva osaaminen, vastuullinen ja innostava johtaminen, kehittämiseen sitoutunut ja muutokseen valmis henkilöstö sekä joustava resursointi.

Vuoden 2018 aikana tehtiin psykososiaaliset kuormitustekijät -tutkimus. Tutkimuksesta nousseisiin kehityskohteisiin on syksyn 2019 aikana vastattu tukemalla henkilöstön hyvinvointia muun muassa Hyvinvoivana Elossa ja Elossa esimiehenä verkkokursseilla.

Elossa toteutettiin omalle henkilöstölle yhdenvertaisuustutkimus syksyllä 2018. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvien asioiden koettiin olevan yleisesti hyvällä tasolla. Toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kehittämiseksi jatketaan yhteistyössä henkilöstön kanssa vuoden 2019 aikana.

Elon henkilöstömäärä oli katsauskaudella keskimäärin 533 (512) työsuhdetta ja henkilötyövuosina laskettu henkilötyöpanos oli keskimäärin 487 (463). Henkilöstökulut olivat tammi-syyskuussa 28,1 (25,7) miljoonaa euroa.

Vastuullisuus

Elokuussa julkaistiin PRI:n (Principles for Responsible Investment) arvio Elon sijoitustoiminnan vastuullisuudesta vuonna 2018. Elon vastuullinen sijoittaminen arvioitiin jälleen olevan erittäin hyvällä tasolla. PRI arvioi Elon koko sijoitustoiminnan parhaisiin kategorioihin. Elon vastuullisen sijoittamisen strategia ja hallinto sekä suorat osakesijoitukset saivat parhaan arvosanan A+. Muiden omaisuusluokkien arvosana oli A. Elo allekirjoitti PRI:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet jo vuonna 2008. Allekirjoittaessaan Elo on sitoutunut raportoimaan toimistaan sekä vastuullisen sijoittamisen edistymisestä.

Syyskuussa Elo julkisti verkkosivuillaan tiedot osallistumisistaan yhtiökokouksiin sekä niissä suoritetuista äänestysistä vuonna 2019 Suomessa ja kansainvälisesti. Nyt julkistettu lista sisältää tiedot yhtiökokouksista heinäkuun loppuun mennessä ja listaa päivitetään vielä myöhemmin kansainvälisen yhtiökokouskauden päätyttyä. Heinäkuun loppuun mennessä Elo on osallistunut yhteensä 135 yhtiökokoukseen. Näistä reilu kolmannes Suomessa. Kaiken kaikkiaan äänestimme noin 1 000 asiakohdassa. Elo vastusti jotain asialistalla ollutta esitystä 31 yhtiökokouksessa. Nämä esitykset valtaosin koskivat joko hallituksen kokoonpanoa tai pääomarakennetta.

Elon jäsenyydet suomalaisten listattujen yhtiöiden nimitystoimikunnissa päivitettiin syyskuussa. Elo on jäsenenä kahdeksan suomalaisen yhtiön nimitystoimikunnassa.

Elo julkaisi syyskuussa Yhdenvertaisuus työelämässä – onko sitä? -kyselytutkimuksen, jossa tutkittiin suomalaisten kokemusta yhdenvertaisesta työelämästä. Tutkimuksen mukaan yli kolmannes suomalaisista on kokenut epätasa-arvoista kohtelua esimerkiksi työelämässä ikään, alentuneeseen työkykyyn tai etniseen taustaan liittyen. Kaksi viidestä uskoi, että monimuotoisuutta kuitenkin arvostetaan nykytyöelämässä enemmän kuin ennen.

Lähiajan näkymät

Maailmantalouden epävarmuus on jatkunut katsauskaudella ja vaikuttanut teollisuuden näkymiin. Pääosin ollaan vielä kestävän kasvun tasolla, mutta Euroopassa on havaittavissa merkkejä kapasiteetin vajaakäytöstä. Keskeinen riski on, että alun perin maltillinen teollinen taantuma lähikuukausina syvenisi globaalisti laajamittaiseksi laskusuhdanteeksi, jolloin myös työllisyys luultavasti alkaisi heikentyä. Heikentynyt työllisyys vaikuttaisi kuluttajien asenteisiin ja heikentäisi entisestään epävarmoja näkymiä.

Globaalin talouskasvun jatko riippuu edelleenkin keskeisimmin vaikeasti ennakoitavista kauppaneuvotteluista Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä. Talousnäkymiin ja markkinoihin vaikuttaa voimakkaasti myös merkittävä geopoliittinen epävarmuus, joka ei näytä heikentymisen merkkejä.

Keskuspankit ovat odotetusti ryhtyneet toimiin talouskasvun turvaamiseksi. Keskuspankeilla on jäljellä elvytysvaraa, mutta se on rajoitetumpaa kuin aikaisemmin. Tarve aktiivisemmalle finanssipolitiikalle on nostettu esiin. Odotukset toimenpiteistä siirtyvät tuleville vuosille.

Suomen talouskehitys on loppuvuoden aikana alttiina maailmantalouden riskeille ja muutoksille vientisektorin merkittävyyden vuoksi. Valtion ensi vuoden budjetti on laadittu jonkin verran elvyttäväksi, mutta työllisyysasteen nostaminen on suuri haaste lähivuosina.

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma						Riskijakauma ⁸⁾					
	30.9.2019		30.9.2018		31.12.2018		30.9.2019		30.9.2018		31.12.2018	
	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	% ¹⁰⁾	milj. e	% ¹⁰⁾	milj. e	% ¹⁰⁾
Korkosijoitukset	8 245,6	33,6	9 252,1	39,1	8 441,9	37,4	10 669,5	43,4	10 934,7	46,2	6 302,0	27,9
Lainasaamiset ¹⁾	481,1	2,0	538,0	2,3	560,2	2,5	481,1	2,0	538,0	2,3	560,2	2,5
Joukkolainat	6 509,9	26,5	6 757,8	28,6	6 435,1	28,5	6 574,9	26,8	6 101,6	25,8	6 327,4	28,0
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾²⁾ sis. sij. kohdistuvat saamiset ja velat	1 254,6	5,1	1 956,4	8,3	1 446,6	6,4	3 613,5	14,7	4 295,2	18,2	-585,5	-2,6
Osakesijoitukset	11 488,7	46,8	9 483,7	40,1	9 251,4	40,9	11 667,8	47,5	9 711,6	41,1	9 303,7	41,2
Noteeratut osakkeet ³⁾	8 569,3	34,9	7 164,2	30,3	6 802,4	30,1	8 748,5	35,6	7 392,1	31,3	6 854,7	30,3
Pääomasijoitukset ⁴⁾	2 506,0	10,2	1 967,8	8,3	2 067,4	9,1	2 506,0	10,2	1 967,8	8,3	2 067,4	9,1
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	413,4	1,7	351,7	1,5	381,7	1,7	413,4	1,7	351,7	1,5	381,7	1,7
Kiinteistöisijoitukset	3 119,3	12,7	3 007,3	12,7	3 002,8	13,3	3 119,3	12,7	3 007,3	12,7	3 002,8	13,3
Suorat kiinteistöisijoitukset	2 336,1	9,5	2 303,2	9,7	2 284,4	10,1	2 336,1	9,5	2 303,2	9,7	2 284,4	10,1
Kiinteistöisijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	783,2	3,2	704,1	3,0	718,4	3,2	783,2	3,2	704,1	3,0	718,4	3,2
Muut sijoitukset	1 711,1	7,0	1 907,6	8,1	1 899,2	8,4	1 710,9	7,0	1 911,6	8,1	1 887,0	8,4
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	1 789,8	7,3	1 968,3	8,3	1 860,8	8,2	1 789,8	7,3	1 968,3	8,3	1 860,8	8,2
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	5,4	0,0	-12,2	-0,1
Muut sijoitukset ⁷⁾	-78,7	-0,3	-62,1	-0,3	38,4	0,2	-79,1	-0,3	-62,1	-0,3	38,4	0,2
Sijoitukset yhteensä	24 564,6	100,0	23 650,8	100,0	22 595,3	100,0	27 167,5	110,6	25 565,3	108,1	20 495,6	90,7
Johdannaisten vaikutus ⁹⁾							-2 602,9	-10,6	-1 914,5	-8,1	2 099,8	9,3
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	24 564,6	100,0	23 650,8	100,0	22 595,3	100,0	24 564,6	100,0	23 650,8	100,0	22 595,3	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio	5,1
--------------------------------	-----

- Sisältää kertyneet korot
- Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset
- Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistöisijoitusyhtiöt
- Sisältää kaikkentyypiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

- Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti). Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia tulee tästä antaa tieto.
- Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/-.
- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.
- Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Sijoitusten nettotuotot käyvin arvoin, milj. e ⁸⁾	Sitoutunut pääoma ⁹⁾ milj. e	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle
	1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2018	1.1.–31.12.2018
Korkosijoitukset	484,5	7 800,7	6,2	-0,7	-0,8
Lainasaamiset ¹⁾	11,0	545,2	2,0	2,1	2,8
Joukkovelkakirjalainat	490,7	6 100,0	8,0	-1,0	-1,2
Julksyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	226,9	3 191,2	7,1	-1,9	-0,9
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	263,8	2 908,8	9,1	-0,1	-1,5
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ¹⁾²⁾	-17,1	1 155,5	-1,5	-0,4	-0,5
Osakesijoitukset	1 423,1	9 723,7	14,6	4,1	-4,7
Noteeratut osakkeet ³⁾	1 229,7	7 123,4	17,3	2,4	-10,2
Pääomasijoitukset ⁴⁾	161,7	2 215,8	7,3	11,8	16,0
Noteeraamattomat osakesijoitukset ⁵⁾	31,7	384,5	8,2	3,4	10,6
Kiinteistöisijoitukset	138,2	3 137,3	4,4	4,7	5,8
Suorat kiinteistöisijoitukset	107,0	2 406,7	4,4	4,8	5,7
Kiinteistöisijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	31,2	730,6	4,3	4,3	6,3
Muut sijoitukset	71,5	1 761,4	4,1	3,4	1,6
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	71,7	1 761,9	4,1	3,4	1,7
Hyödykesijoitukset	-0,8	-0,4	-	-	-
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,6	-0,1	-	-	-
Sijoitukset yhteensä	2 117,4	22 423,0	9,4	2,3	-1,3
Sijoitustoiminnan kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-15,5		-0,1	-0,1	-0,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	2 101,9	22 423,0	9,4	2,2	-1,4

- Sisältää kertyneet korot
- Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset
- Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistöisijoitusyhtiöt

- Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta
- Sitoutunut pääoma=Markkina-arvo raportointikauden alussa+päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat